

زمان انتشار : ۲۰ مرداد، ۱۳۹۵ | ساعت : ۱۲:۲۶ | کد خبر : 214802 | پرینت

عواقب ده گانه بحران های جاری خاورمیانه/ حسین موسویان: نگران اجرای یک سناریوی بزرگ در منطقه هستم

شفقنا- زهرا ترابی: خاورمیانه هر روز با بحران های تازه و با افت و خیز به حیات غمگین خود ادامه می دهد. اخبار، هر روز ناامیدکننده تر می شوند و انگار قرار نیست خاورمیانه آرام بگیرد و شاد زندگی کند؛ منطقه ای که حتی نامش هم بر مبنای نگاه غربی هاست. خبرنگار شفقنا در گفت وگویی مکتوب با دکتر سیدحسین موسویان، دیپلمات کارکشته ایرانی، وقایع امروز خاورمیانه و تاثیر وقایع جهانی بر بحران های این منطقه از انتخابات آمریکا گرفته تا جدایی بریتانیا از اتحادیه اروپا را به بحث گذاشته است.

موسویان، کوتاه، صریح و عمیق به پرسش ها پاسخ داده و نگرانی خود را از اجرای یک سناریوی بزرگ در منطقه مطرح می کند؛ سناریویی که ظاهر آن رقابت ژئوپلیتیکی قدرت های منطقه و باطن آن فروپاشی قدرت های اسلامی منطقه خاورمیانه باشد.

او به پدیده افول پی در پی قدرت ارتش کشورهای اسلامی در خاورمیانه می پردازد و معتقد است: در شرایط فعلی هیچ کشوری در منطقه نخواهد توانست ساختار منطقه را به نفع خود تغییر دهد و همه بازنده خواهند بود بجز اسرائیل.

مشروح گفت و گوی شفقنا با دکتر موسویان را در ادامه بخوانید:

***وضعیت کنونی قدرت های خاورمیانه (ایران، ترکیه و عربستان) به چه سمتی می رود و آیا شرایط کنونی خاورمیانه و جنگ ها و ناآرامی ها در برخی کشورهای منطقه را نتیجه رقابت ژئوپلیتیکی قدرت های منطقه می دانید؟**

موسویان: واقعیت این است که وضعیت فعلی خاورمیانه به سمت اضمحلال قدرت و توان و ظرفیت کشورهای اسلامی منطقه خاورمیانه پیش می رود که اسراییل برنده نهایی آن خواهد بود. تحلیل های زیادی در مورد وضعیت ژئوپلیتیک جدید در خاورمیانه منتشر شده است اما از نظر من نتیجه استمرار وضعیت کنونی را می توان به شرح زیر خلاصه کرد:

۱- گسترش تروریسم در منطقه و صدور آن به سایر کشورهای جهان،

۲- نهادینه شدن جنگ داخلی در برخی از کشورهای اسلامی منطقه و توسعه آن به سایر کشورها،

۳- عمیق تر شدن اختلافات و گسترش دامنه برخوردهای قومی و مذهبی بویژه بین شیعه و سنی،

۴- افزایش خصومت و تنش بین قدرت های جهان اسلام همچون عربستان و ایران،

۵- به هدر رفتن ذخایر، توان و ظرفیت کشورهای اسلامی و بویژه ارتش های جهان اسلام،

۶- تجزیه برخی از کشورهای اسلامی منطقه،

۷- افزایش تفرقه و نهایتا فروپاشی سازمان ها و اتحادیه های اسلامی همچون اتحادیه عرب و همچون سازمان همکاری های اسلامی،

۸- افزایش مهاجرت سرمایه های انسانی از خاورمیانه و خالی شدن منطقه از نیروهای متخصص،

۹- خروج سرمایه از کشورهای منطقه و سرازیر شدن آن به سایر کشورها بخصوص غرب،

۱۰- و نهایتا استیصال ملت های خاورمیانه و فروپاشی قدرت های اسلامی در خاورمیانه.

به نظر من، چنین وضعیتی هم می تواند بخاطر بی کفایتی حاکمان منطقه باشد یا نفوذ سازمان های اطلاعاتی دشمن یا هردو. من نگران اجرای یک سناریوی بزرگ در منطقه هستم که ظاهر آن رقابت ژئوپلیتیکی قدرت های منطقه و باطن آن فروپاشی قدرت های اسلامی منطقه خاورمیانه باشد. سناریویی که در نهایت جهان اسلام بازنده و اسراییل برنده نهایی خواهد بود.

***هم اکنون کشور ترکیه با کودتایی نافرجام و پس از آن تسویه حساب های گسترده و پاکسازی ارتش و قوه قضاییه مواجه بوده است؛ آینده ترکیه را به عنوان یک کشور موثر در مناسبات منطقه ای چطور ارزیابی می کنید؟ آیا تضعیف ارتش این کشور منجر به ضعف در قدرت منطقه ای آن نخواهد شد؟**

موسویان: وضعیت ارتش های جهان اسلام در ۴۰ سال گذشته را بنگرید. در تجاوز عراق به ایران، مقتدرترین ارتش های خاورمیانه که ارتش ایران و عراق بود، سرمایه های عظیمی را در ابعاد انسانی و تسلیحاتی از دست دادند. بعد از تجاوز عراق به کویت، ارتش عراق که قدرتمندترین ارتش جهان عرب بود کاملاً نابود شد. با حمله ناتو به لیبی، یکی دیگر از ارتش های قدرتمند جهان اسلام و عرب مضمحل شد. با تجاوز عربستان به یمن، دو ارتش دیگر جهان اسلام و عرب یعنی عربستان و یمن لطمات جبران ناپذیری خورده که این بحران ممکن است تا حد فرسایش کامل این دو ارتش ادامه یابد. با بروز بحران در مصر و ترکیه، ارتش های ترکیه و مصر هم که از قدرتمندترین ارتش های جهان اسلام هستند، در حال تضعیف شدن هستند. حساسیت ها علیه افزایش توان نظامی ایران مثل آزمایش موشکی را در این راستا بنگرید. متقابلاً ارتش اسرائیل بدون کمترین چالش بطرز عجیبی در حال تقویت و توسعه است. وقت آن رسیده که استراتژیست های جهان اسلام مقداری تامل کنند و چاره ای بیندیشند.

*** اخیراً محمود عباس، رییس تشکیلات خودگردان فلسطین با مریم رجوی، سرکرده گروهک منافقین دیدار داشتند و گفته می شود این دیدار با پیگیری عربستان انجام شده است و پیش از این نیز مقامات عربستان در نشست این گروهک حضور داشتند؛ دلیل رفتار کنونی عربستان چیست و آیا قصد این کشور برهم زدن ثبات و امنیت ایران به عنوان تنها قدرت منطقه ایست که از آشوب و ناامنی در امان بوده است؟ یعنی تلاش برای تغییر موازنه قدرت به نفع خود است؟**

موسویان: این هم بخشی از سناریوی بزرگتری است که عملاً در حال اجراست. امروز عملاً این تل آویو است که ریاض را مدیریت می کند. تقویت گروه های تروریستی برای بی ثبات کردن کشورهای اسلامی است. تلاش ها برای تقویت و مشروعیت بخشیدن به منافقین علیه ایران نیز درهم در همین راستا صورت می گیرد.

*** ایران چطور می تواند ساختار قدرت منطقه ای را به نفع خود حفظ کند؟ نحوه مواجهه ایران با قدرت های بین المللی باید به چه شکلی باشد تا بتواند منافع ملی خود را در منطقه و جهان حفظ کند؟ یعنی روابط ایران با آمریکا، روسیه، اتحادیه اروپا و به ویژه بریتانیای جدا شده از اتحادیه اروپا چطور باید باشد و آیا نیاز به بازتعریف این روابط داریم؟**

موسویان: شرایط منطقه بگونه ای است که هیچ کشوری در منطقه نخواهد توانست ساختار منطقه را به نفع خود تغییر دهد و در نهایت همه بازنده خواهند بود. استراتژی ایران باید بر مبنای ساماندهی همکاری جمعی در منطقه باشد. در این راستا گفتگو با قدرت های منطقه و اعضای دایم شورای امنیت سازمان ملل اجتناب ناپذیر خواهد بود. در غیر اینصورت سناریوی طراحی شده برای خاورمیانه پیش خواهد رفت و همه از جمله ایران بازنده خواهد بود.

*** به نظر شما برکسیت منجر به کاهش قدرت بریتانیا و اتحادیه اروپا خواهد شد؟ برخی معتقدند جدایی بریتانیا منجر به نزدیک تر شدن اتحادیه اروپا به ایران می شود. این ایده را قبول دارید؟ نحوه تاثیرگذاری بریتانیا بر سیاست های بین المللی چه تغییراتی خواهد داشت؟**

ج: مهم این است که جمهوری اسلامی بتواند با طراحی مناسب هم روابط خود را با اروپا تحکیم ببخشد و هم خصومت های انگلیس علیه ایران را خاتمه دهد. واقعیت این است که انگلیسی ها در ۶۰ سال گذشته در حق ملت ایران خیلی ظلم کرده اند. منتهی امروزه کشور انگلیس امپراطور جهان نیست و حتی در اروپا از آلمان هم ضعیف تر است. در عین حال در بین کشورهای اروپایی، انگلیسی ها هنوز بیشترین نفوذ را در منطقه دارند. لندن باید با درک این واقعیت و اصلاح آثار آن، در مورد نحوه روابط با ایران تجدید نظر کند و روابطی نو بر اساس احترام متقابل، عدم مداخله و محترم شمردن حاکمیت ملی ایران باشد.

*** تا چندماه دیگر انتخابات آمریکا برگزار می شود و طبعاً این انتخابات می تواند بر سیاست های بین المللی و نوع مواجهه ایالات متحده با قدرت های منطقه ای موثر باشد. فکر می کنید با انتخاب هر یک از دو کاندیدا که چندان نگاه مثبتی به ایران ندارند ما با چه چالش هایی مواجه خواهیم بود؟ پیش بینی شما درباره پیروز نهایی انتخابات آمریکا چیست؟ کلینتون یا ترامپ؟**

موسویان: اینکه کلینتون برنده باشد یا ترامپ، قابل پیش بینی نیست؛ اما دو نکته مهم است:

اول: هر دو کاندیدا شرایط علیه ایران را نسبت به دوره اوباما سخت تر خواهند کرد.

دوم: این روشن است که ایران و آمریکا هیچکدام نمی توانند به هم اعتماد کنند. اما سوال استراتژیک این است که با وجود عدم اعتماد، آیا افزایش خصومت بین دو کشور هم ضروری است؟

لازم است ما اول در سطح ملی یک جمع بندی روشن داشته باشیم که با فرض عدم اعتماد و عدم رابطه دیپلماتیک، کدامیک در راستای منافع ملی ایران است: کاهش یا افزایش خصومت با آمریکا. در هر دو کشور نیروهای هستند که معتقد به افزایش خصومت و تقابل و نیروهایی هم معتقد به حداقل رساندن دشمنی هستند. اگر منافع ملی ایران در افزایش تشنج و درگیری با آمریکا باشد که هر دو کاندیدای فعلی برای تحقق چنین خواسته ای مناسب هستند و شاید هم ترامپ مطلوب تر باشد. اما اگر عدم افزایش خصومت بطور اجماعی مورد نظر دستگاه های تصمیم گیر و تصمیم ساز کشور باشد که:

اولا: باید از باقیمانده زمان ریاست جمهوری اوباما استفاده کنند.

ثانیا: باید از هم اکنون برای هردو کاندیدای فعلی ریاست جمهوری آمریکا طرح و برنامه ای داشته باشند که بتوان افزایش خصومت و تقابل را مدیریت و کنترل کرد.

انتهای پیام

www.fa.shafaqna.com